

J E L E N K O R.

18. szám

Pest, szerda martzius 2.

1836.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (nemesség; Palóczy billikomot nyer; Pest vármegye közgyűlése; m. t. társaság; Kőrösi levele Calcuttából; Majthényi Sándor †; egyveleg) Krakó. Anglia (Londonderry indítványa; O'Connell 's fíja védelme) Franciaország (Fieschi 's társai elítéltetése 's kivégeztetése; ministerium. Spanyolország (hírek az éjszakai sereg munkálattiról 's Cataloniából; Phare hírlap; különféle.) Amerika. Belgium. Elegyhírek. Gabonair. Dunavizálás.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Ő cs. kir. felsége f. eszt. jan. 23-rol a' magy. kir. udv. kancellariához intézett legfensőbb határozata szerint Hoffmann József nyug. alezredest, és Vlascich István ógradiskai helyőrnagyot, díj-elengedés mellett magyar nemességre emelni méltóztatott.

Pozsonyban Palóczy László urnak, mint kerületi jegyzőnek, némelly országgyűlési követ urak, azon fúradhatatlan buzdógnak, mellyel a' tisztelt jegyző ur ezen hivatalát a' mostani olly hosszús országgyűlés alatt köztetszéssel 's dicsérettel viselé, némi elismerő méltánylásaul 's a' szíves közhála emlékeztető zálogaul, febr. 24-én egy igen csinosan készült nagy ezüst billikomot nyújtottak által.

Pest vmegyének febr. 29-kén 's martz. 1-jén tartott közgyűlésében érdekes vitatási tárgyak a' közhasznúsítási (ezen szó javaslatot „kisajátítás“ helyett az expropriatio szónak kitételére) törvényjavaslat 's magyar játékszin kérdései voltak. Ez utóbira nézve a' határozat rövid választja az: hogy Pest vmegye RRei a' már általuk építésbe vett színházra nézve készek az országgyűlési biztossággal egyezni olly móddal, hogy ezen színház a' telki teher átvétele mellett, conservatoriumnak 's színészi iskolának fordítának 's ennek fúntartási alapjául az országos nagy színházra megajánlott 400 ezer pengő fúbul 100 ezer átruházatának; azonban ezen egyezést 4 hét alatt elhatározottnak 's megállapítottának látni akarják, hogy különben 's ellenkező esetben a' színház kezdett építését folytathassák.

Pestnél a' Duna jége febr. 27-kén indult meg, 's el is ment végképen. Kártekonny nyomot nem hagyott maga után, egyeb ha tán a' sokáig akadályozott közlekedés e' jövő vásárra némi befolyását nem mutatná. Budán a' jég megindulása előtt már igen sok jövevény, leginkább kereskedő volt összegyűlve, kik a' bajos átkelés miatt kénytelenek voltak ott vesztegelni; e' miatt a' viziváros szemlélőmát élénkebb volt mint máskor, 's nevezetes, hogy e' körülmény mellett az élelmi szerek jóval olcsóbbak voltak, mint Pesten. —

A' magyar kir. Helytartótanács a' keblebeli lajstromzó-hivatalnál az elhunyt Scultéty István helyébe lajstromzóvá egyszerűsind kir. pecsét 's levéltár őrvévé Dedinszky Elek eddigi jegyzőkönyv-iktatót nevezte ki.

Károly - Fejérvárt Erdélyben Erős Sándor kanonok ur hangászati iskolát alapított azáltal, hogy egy hangászat-tanító fizetésére alapítványul a' káptalan pénztárába 1250 frtot tette és addig is, mig ez alapítvány kamatozni fogna, ő maga fizetendi a' tanítót; a' hangászati eszközöket szinte saját költségén 760 frton meghozatván, azok idővel kijavítására valamint a' hangírások megszerzésére is külön alapítványt tennd.

N. Enyedi febr. 15-kén. A' n. enyedi ev. refor. collegium professorai, midőn az itt következő, hozzájuk febr. 11-kén 1836. érkezett deák nyelven irt levelet közzétudra bocsátni határozták, iskolájok egykori derék növendéke 's a' haza egyik érdemes fíja iránti tiszteletjüket 's hálaikat akarták nyilatkoztatni a' két magyar haza előtt. „A' tiszteletes rector professor ur ezennel alázatosan kérték, hogy a' professoratus üléseben ezen négyszáz ötven darab aranyból álló tőkét vegye által, 's általvételéről méltóztassék két nyugtatóványt a' collegium kisebb pecsétjével megerősítendő küldeni nekem; ugy szinte hogy ezen tőkeről rendelkezék a' szerint, mint a' következőkben meg van írva. — Irtam Calcuttában jul. 18-kán 1834. Kőrösi Sándor.“

„Tiszteletes Professor urak! Hosszas hallgatásom okát ha kérditek, mint legfőbbet ezt említem: tudtam hogy ellenetekre volt ez útra-indulásom, 's ezért mint ismeretlen, feledékenységben akartam maradni. Eljöttöm ótabizonytalanul bolygottam, 's célomra vezetőt semmi bizonyost nem találtam; de ámbár én nem irtam is nektek, tudom mindazáltal hogy hírlapokból, az innen Európába küldött tudományos jelentésekből, 's még hírekből is ollykor ollykor hallottatok rólam, valamint azt is tudhatjátok, ide hogy jutottam, hol voltam 's mit dolgoztam, azért ezekről nem szükség nektek írnom. Sokat láttam, hallottam 's tanultam, de keveset célunkra szolgálót; — még többet kívánok. Nagy halálával tartozom az isteni Gondviselésnek, hogy soha beteg nem voltam! Ámbár testemre nézve messze voltam is tőletek, de lelkeben gyakran társalkodtam veletek. — Jóllehet nem kétem, némellyek közületek, kiknek hogy sokkal tartozom örömet megismérem, nincsenek többé, mindazáltal emlékeztetek lelkemből enyészni soha nem fog. — Édesen emlékeztem mindig nemzetemre, de hogy megtessék, mily nagy szeretettel viseltessem édes anyám, legkedvesebb nemzetem 's rokonim iránt, kérék titeket tiszt. Professzorok, hogy ezen summa pénzről, okosan 's jó lélekkel rendelkeztek, a' szerint, mint a' következőkben

megírtam: A' négyszáz ötven darab aranyról e' szerintakarok rendelkezni: a' Bethlenianum (n. enyedi) collegium száz, — száz pedig a' kézdi-vásárhelyi katona-nevelő intézet számára, — e' kétszáz arany törvényes kamatra adassék elegendő bátorság mellett, 's esztendőnkénti kamatból két stipendium alapítassék: az egyik a' n. enyedi collegiumban, Kenderesi-Kőrösianum stipendium névalatt (Kenderesi Mihály urnak hozzáss mutatott különös pártfogása tekintetéből — a' kié, vagy ha megholt, a' fíjé Kenderesi Sigmund (Ferencz) uré legyen a' pártfogóság jusa, nemkülönben a' stipendiumra kinevezés is a' három első esztendőben, azután pedig adja mindig a' professoratus a' legérdemesbnek) a' másik pedig Kézdi-Vásárhelyen Stipendium Csomaianum névalatt. Hogy a' kézdi-vásárhelyi katona-nevelő intézetnek az egész száz aranyból álló tőke, vagy csak annak kamata esztendőnként adassék által, a' professorok (s ezek közül főleg a' székelyszületésűek) határozzák-el, mint szinte azt is, kik által? kiknek? 's hány esztendőre adassék a' stipendium. Száz arany testvéremnek Csoma Gábornak, vagy ha már neméne, gyermekeinek adassék. — Száz arany pedig a' falumbeliek (Körös falu lakosai) között osztassék-ki olly formán, hogy mindenik külön familia vagy ház kapjon egy aranyot. Azon kívül a' következő öt személy 1) a' pap 2) az iskolamester, 3) a' jegyző, 4) a' fő káplár, 5) a' falushíró, a' familiájokra első részen kívül még egy egy aranyot kapjanak tölem ajánlandó tiszteletdíj fejében, akarom; — ezen öt személyt erősen kérem, hogy azon esetben, ha testvérem meghalt volna, a' gyermekei számára kijelelt száz aranyat a' mint legjobbnak látják, jó lélekismérettel osszák-fel köztök. — Nem különben testvéremnek szívére kötöm, hogy a' szerencsétlen Annát, már rég megholt kedves Krisztina nénem nagyobbik leányát, mindenben segítse; azt pedig, hogy több rokonokat mennyiben részeltesse az ajándékban, tetszésére bízom. — Egyébiránt, hogy a' pénz mi móddal töltessek le, bánjanak vele, 's miként szolgáltassék testvérem 's a' falumbeliek kezébe, ezt mind a' professoratus bölcsességére 's jó akaratjára bízom. Ugy szinte arra is kérem, hogy az ötven darab aranyat a' collegium pénztárában számomra tartsák-meg, mig arról rendelkezem, vagy halálom esetében hogy testvérem gyermekei közül a' legérdemesbnek adják által, akarom. — En ugyan az általam két stipendiumra illy módon adott 200 aranyat, soha vissza nem kívánom, de fentartom magannak azon jut, mig élek — azután a' professoroktól fog függeni — hogy azokról másképen rendelkezhessem, ha megtudom, hogy nem az én akaratom szerint intézkedtek rólok.

Ha e' pénz körül valami nehézség fordulna elő, akarom hogy a' tőkepénz kamatra kiadatván, az esztendőnkénti kamatok tételesen le a' collegium pénztárába 1840ig, melly idő alatt, ha élek, reménylen én is visszamegyek, örvendeni fogok, ha megtudom hogy e' pénz egészen kezetekhez jutott.

Tibeti nyelven irt mind két munkám 10 példányt, midőn ezek Pestről Erdélybe leküldetnek, ha még kieszta van nem lennének, ezen általam nagyon tisztelt férfiaknak ajánlom, írom által 1. Kenderesi Mihály urnak, vagy fíjának. 2. Katona Sigmund urnak. 3. Ajtai Sámuel urnak. 4. Szentgyörgyi Im. urnak. 5. t. Mohai Károly. 6. t. Kovács József. 7. t. Keresztés István. 8. Baricz János. 9. t. Nagy György és 10. t. Csorja Ferencz *) uraknak; — és aztán ezek által ugyan azon renddel, következő közönséges vagy erkölcsi testületeknek vagy intézeteknek ajánltassanak által nevében és tiszteletem jelül. 1) A' főmélt. főkörmányszéknek. 2) A' n. m. udv. kancellariának. 3) A' főconsistoriumnak. 4) A' kir. táblának, a' Teleki-könyvtár számára. 5) A' fejérvári seminarium könyvtárának. 6) A' kincstárnokságnak a' Bruckenthal-könyvtár számára. 7) A' főhadai vezérsejnek. 8) A' kézdi-vásárhelyi katona nevelő-intézetnek. 9) A' szigeti ekkleziának az odaváló iskola számára. 10) A' nemes n. enyedi collegiumnak. — Nem a' célból küldöttem ezen könyveket, mintha azokat Erdélyben tanulni kellene, hanem hogy lennének mintegy bizonyosságai halálomnak 's ázsiai tanulmányimnak, 's hogy, mig a' tudósok ezekről ítetüket megteszik, lássa a' világ, hogy az ázsiai tudományosság kütfeljei megnyitására mi is tettünk valamit. — Éljetek boldogul általam mindig nagyon tisztelt férfiak! En nem szünöm meg lenni legengedelmes szolgátok Kőrösi Sándor. Calcutta **) jul. 18. 1835. Erd. Hír.

*) A' fentírtak közül Kenderesi Mihály, Katona Sigmund erd. főkörm. tanácsosak, Ajtai László főkörm. és főconsist. titkok, Mohai Lőrincz és Keresztés István n. enyedi professorok, Nagy György ref. pap már meghaltak. Kéteben vannak Szentgyörgyi Imre erd. főkörm. tanácsos, Kovács József; Baricz János és Csorja Ferencz n. enyedi professorok —

**) Calcutta, az angol keletindiai bírtok fővárosa, külvárosival 800 ezer lélek lakja. Itt van az ázsiai literatura művelésére 1784. alkotott társaság, mellynek számára Kőrösi dolgozik.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG. — A m. tudós társaság fő felügyelése alatt készülő Tudománytár című folyóirat' második évi folyamata' utolsó, szám szerint VIII. kötete megjelent, ill. tartalommal: I. Értekezések. A' közlekedés rendszeréről, Györy. Vándorlás Spanyolország' nevezetese helyein, német után Garay. A' földrengés tudományos ismertetése, Nyíry Istvántól. A' nemzeti éjszok' alapvonaljai, Warga Jánostól. Classica és romántos iskola a' francziáknál, francziából Oroszi. Örök gyulámdító, Czambert Jánostól. Magyar építés tűz ellen, Erdős Mózes Jánostól. II. Literatura. Olasz literatura. 70. Maffei. Spanyol lit. 71. Saavedra. Francia lit. 72. az academia új szótára. Angol lit. Nyelv-tudomány. 73. Wilson' sanskrit szótára. 74, 75. Körösi Csoma Sándor' tibeti nyelvtana és szótára. Tudománytörténet. 76. Allan Cunningham. Physiologia. 77. Combe phrenologiai rendszere. Egyháztörténet 78. Cobbet, az angol és irlandi reformatioi történet. Ország' s népisméret 79. Bulwer' Angliája. 80. Bulwer' Franciaországa. 81. Cook kapitány' vázlatai Spanyolországról. 82. Hamilton: Északamerikai emberei és erkölcsi. Brazília. 83. Tudomány' s művészet' állapota. III. Vegyes közlések. M. tudós társaság' Vid. nagy gyűlése. — Ezen 18 évi kötethez hat fába metszett figurán kívül három közmetszetű tábla jár. — Találtnak még példányok mind első, mind második folyamattól e' folyóiratnak Eggenberger József pesti könyvárosnál, kitől azt minden hiteles könyváros megkaphatja. Ára egyegy példány vagy is négy négy példányon papíron 6 ft., köz. pap. 7 ft.; postán: 7 f. 36 kr., és 5 f. 36 kr. — Ezzel megnyílik a' harmadik évfolyamra is (IX—XII kötet), melyet a' m. t. t. l. tagja Csató Pál szerkesztet, az előfizetés ugyan annyi áron; s elfogadják ezt minden kir. posta-hivatalok, melyek a' nevezett megbízott könyvárostól tíz példányra egyet ingyen kapnak.

A' titkokkal által.

M. t. t. kis-gyűlése febr. 15-én 1836. — I. Podhradczky József lev. tag némely régi, Magyarországot illető nyomtatványokon kívül az általa legújabb bevezetéssel és számos jegyzetekkel kiadott Hartvicussal (Vita S. Stephani Hungariae protoregis e seculi XII. codice membranaceo) kedveskedik. II. Olvastatott a' m. gr. előlőnek levele, melyből a' társaság örömmel értette meg, hogy a' müncheni kir. könyvtárban talált magyar codex a' fontos és főleg. Nádor pártfogó közbenjárására az ausztr. cs. követség eszközölése által leiratásra átengedtetvén, Bécsbe megérkezett, s az academia régi magyar nyelvemlékei gyűjteménye számára iratik. III. Az illető osztálybeli tagok hivatalos visszautasított, egy eredeti szomorujáték pedig némely javítások kikötése mellett az eredeti Játékszm számára nyomtatás alá elfogadtatott. IV. A' nagy szótár készületei, előlegesen pedig a' Tájszótárhoz csatlakozó elavult magyar szavak gyűjteménye nevelésére több rendbeli régi, az academia levéltárában talált leveleknek e' szempontból megvizsgálása Döbrentei Gábor és Fábrián Gábor rendes tagokra bízott.

Váczirol. A' süketnémák k. intézetében márt. 10-én csütörtökön reggeli 9 órától 12ig az intézet növendékeivel, az első félészintendi nyilvános próbatétel fog tartatni. Erről mind azok, kik a' süketnémák tanítását bővebben megismerni kívánják, ezzel hivatalosan tudósítanak.

Az ember minél inkább eltávolozni kénytelen a' természeti életrendtől, mely azt kívánja, hogy a' nap nagyobb részét szabad levegőn s mozgásban töltse, annál inkább örvendünk, ha más részről módokra s eszközökre teszünk szert, melyek a' szabad levegő s mozgás huzamosb hiányát ha nem kípótolják is, de valóban annyira módosítják, hogy az káros belyegéből nagy részben kivetkőzik. E' mód az emberi test felszíne, t. i. a' bőrnek művelésében áll. A' bőrt szükséges életmunkálatban semmi sem segíti annyira, mint a' friss hideg víz. A' friss vizet a' leghathatóság alakban s móddal alkalmazni testünkre Sartorius urnál vala alkalmunk látni, ki permet-fürdő készületével, mint saját találmányával, az emberiségnek méltán igen nagy jótéteményt nyújt. (Megszemléltetni a' jeles művet a' „Nádor“ fogadóban Pesten, a' váci-utczában.)

Pest febr. 22-kén. A' szélesen kiterjedt Majthényi nemzetség egyik érdemes házat e' hónap mély gyászba borítá. Mélt. Bartakovics Mária Anna, csil. ker. dáma, s néhai Majthényi Imre, cs. k. aranykulcsos özvegye, sorvasztó lázban veszlette el egyetlen, nagyreményű fiját Sándort, a' kiből, ha az ég kedvez vala az anyai szándéknak, édes hazánk egyik legbuzgóbb s legmunkásb fiját fogtuk volna szemlélni. A' derék ifjut, kit tudományok után sovárgó lelke szüntelen az olvasás táj mezején tartá lekötve, szép reménnyel bízott munkái középett lépé meg a' sorvasztó betegség s a' halál. Az elhunyt, kiből a' gyermekdel ártatlanságot férfias értelemmel, a' meleg érzést józan érettséggel párosulva gyakran vala alkalmunk csudálni, már 15dik éve óta kezdette meg munkás pályáját, mellyen két év alatt, halálaig, olly hihetetlen sebességgel haladt, hogy iskolai tanulmányin kívül a' legkiszemeltebb magyar, diák, német s franczia klasszikusok műveivel s azok szellemével legbensőben barátkozott össze, az olasz, angol és spanyol nyelvekben s nyelvészeti betegsége alatt tett bázulásra méltó előlépést. Méltán keserű s gyászolják őt a' vizasztalhatlan anya s testvére, valamint derék rokonai.

K R A K Ó.

Krakóból febr. 23kig terjedő legújabb hírek szerint az ausztriai seregen kívül az oroszok részéről is egy zászlóalj gyalog-

ság s egy oształy kozákság, Poroszország részéről pedig több oształy lovasság nyomult a' krakói birtokba. Az igazgató-tanács ezen seregek benyomulta után hirdetményt adott ki, mellyben az előjáróságokat felszólítja, hogy a' jött katonaság munkálatit a' lengyel menekvők fölkeresésében közösen pártolják és segítsék. Kaufmann gen., minthogy néhány szökevény erőszakkal akart beütnia ausztriai határra, másoknál pedig oklevél-hamisítások vétettek észre, hasonló merészletek meggátolására a' szükséges rendszabályokat megette. Kitudatván továbbá, hogy a' krakói városkatonaság jobbára olly tagokból áll, kik mint nem krakói születésűek a' lengyel fölkelesben részt vevén, küzdesi munka, mióta a' ezen katonaságot fölöszlatta. Ezenkívül a' küzdesi munka, mióta a' védhatalmak seregei Krakót megszállották, rendesen és jó sikerrel foly, névszerint febr. 22ikeig Podgorczében már 392re ment az oda utasítottak száma.

A N G L I A.

A' felsőházban febr. 12-én csakugyan megette Londonderry bejelentett indítványát a' spanyol ügyekre nézve, s bővebben megette azt. Fő panasa abban állott, hogy midőntavaly Londonderry kérdezte az első ministert, ben érte vannak e az angol segéd-oształy emberei az Elliotfele egyezésben, Melbourne lord igenleni látszik azt, holott kitéstik most, hogy d. Carlos az angolokat ebben alku jótétebből kirekeszté valamennyi idegennel együtt. De abban sem érthet egyet a' ministeriummal, hogy d. Carlosnak csak 10 — 12 ezer embere van, s csak a' két hegyi tartományban vannak hívei. Carlosnak, úgymond, 100 ezer embere van. S ha valaki szilárdul s okosan viselte magát, mint az angol kir. beszéd a' spanyol kormányról mondotta, azt nem a' királyné kormányára, hanem méltóbb joggal d. Carlosra alkalmazhatni. Ezután a' miatt vádolja a' kir. beszédet, hogy midőn Spanyolországról sokat mondott, Belgiumról teljesen hallgatott. Vagy ugy kell e azt tekinteni, mintha végkép el volna intézve a' belga-hollandi ügy? Ehez képest ünnepelesen ellenmond a' kir. beszéd azon helyének, mely a' felszöveget tárgyalja, s végre indítványképet kívánja, hogy számadassék mindazon fegyverről, hadiszerről s a' t. mellyeket Anglia a' spanyol kormányknak adott már, valamint annak nyugtatványai is, s az angol féldíjon lévő spanyol szolgálatban álló angol tisztek névjegyzéke.

Említek már néhány szóval azon vitát, mely febr. 11-kén az alsóházban O'Connell és Raphael ügyében történt. Inhol adjuk azt körülményesebben: Hardy ur kívánta, hogy a' tárgy elsőbbséget nyerjen, s a' kérelem elővettessék. — Ez megengedtetvén, Bruen conservatív tag benyújtá a' kérelmet, mellyben a' dolog úgy adatik elő, mint azt Raphael a' nyilvános lapokban már kihirtette. Egyszersmind az állítatik benne, hogy John O'Connell, Dánielnek harmadik fia, Youghall követe, részesült a' pénzben. O'Connell felpaltanva: „Engedjenek nekem meg előbb néhány megjegyzést. (Halljuk! Halljuk!). A' kérelemben nyilvánított tetdolgoz parlamenti nyomozást kívánnak, s én magam sürgetem azt. (Tetszés a' ministeri oldalon.) De gáncsolom a' csudás bánásmódot irántam. Miért nem követék az eddigi szokást? Miért nem közölték velem a' kérelem másolatját, mellyben az én s fiam becsülete olly igen meg van támadva? Én, ki a' harcokban öszültem meg s már régóta megszoktam a' pártosság kép-telenségét, még csak elnézhetném a' forraságnak e' hiányát; — de fiam! Minden becsületes embert, minden atyát kérdek e' teremben, jogos é, nemes é, valakinek karakterét nyilván meg-támadni, anélkül hogy tudósítsák a' vádról, s idő engedessék neki a' védelemhez elkészülni? (Morgás, és tetszés.) Ki így cselelhetik, az nem atya! (Uj tetszés.) Tudom, mit bocsáthatni meg a' pártszellemnek, de megbocsáthatlan, sátni cselekvény, minden nemeslelkű emberi érzést láb alá tiporni s esküszegésről vádolni — kit? egy fiatal embert, ki olly tiszta, olly vétketlen, mint emberi lény csak lehet. Ha a' tisztes és vitéz tagban (Bruen) egy szikra emberség volna, ha nem volna ugyanazon férfi, ki egész falukat feldult (dörgő tetszés a' ministeri oldalon), ha ő nem ugyanazon férfi volna, ki ellen az özvegyé lett anya panaszaos jajra fakad (uj tetszés), ha ő nem olly természetű lény volna: ugy Youghall t. g. j. olly készületlenül nem támadta volna meg; am-de félt, hogy a' gyalázatos rágalom majd barlangjába ijeszttetik vissza. (Tetszés, és hangos Rendre! kiáltás.) — A' szónok: „A' tisztes tag maga is ált fogja látni, hogy olly kifejezések nem parlamentiek; O'Connell ur megvallja, hogy gerjedelmétől ki hagyta magát ragadtatni, de bocsásson meg a' ház egy atyának, ki gyermeke becsületét védelmezni kénytelen. (Harsogó tetszés.) Hozzá teszi aztán, hogy mind az ő, mind fia becsülete szennyetlen fogja a' próbát kiállani. John O'Connell is teljes parlamenti nyomozást kíván s igéri, hogy annak idejében a' vádra meg tud felelni. — O'Connell Dániel azonban sürgeti a' biztosság kineveztetését. „Reményem, úgymond, olly világosan mint a' napfény, megmutathatni, hogy a' kérdéses 2000 ft sterlingből egy fillér sem jött az ő zsebébe. — Valóban jögzésre méltó, hogy azon emberek (gazdag toryk és conservatívek), kik választójukat fejenként 20 ft sterlingen szokták megvásárlani, engem választási megvesztegetésről vádolnak, engem, radical-reformert, ki egész életben mindig a' választások tisztasága mellett buzgóttam s vitáztam.“ — (Oh! oh! Tetszés.)

FRANCZIAORSZÁG.

A' pairszék ülésében febr. 11-én Dupont ur folytatta Mo-

pedig több
gató-tanács
mellyben az
alati a' len-
tsék. Kauf-
rt beintiaz
ettek ész-
dszahályo-
ároskatona-
ületésiek a'
ufmann gen.
ta, mióta a'
jó sikerrel
re ment az

Londonder-
s bővebben
Londonderry
ngol segéd-
lord igenlő
z angolokat
együtt. De
l. Carlosnak
i tartomány-
bomere van.
z angol kir.
királyné kor-
hatni. Ezu-
nyolcszáz-
gya ugy kell
elga-hollandi
beszéd azon
indítványkép
szerről 'sa't.
alaminót an-
ol szolgálat-

febr. 11kén
Imhol adjuk
elsőbséget
engedtetven,
en a' dolog
ban már ki-
ohn O'Con-
részesült a'
megelőbb né-
lemben nyil-
s én magam
solom a' esu-
igiz szokást?
lyben az én
a' harezok-
rtosság kép-
hijányát;
érdek e' te-
nyilván meg-
engedtesék
Ki így cse-
sáthatni meg-
kény, min-
szegésről vá-
tkellen, mint
(Bruen) egy
rű, ki egész
ha ő nem u-
nya panaszos
lény volna:

na meg; ám-
ába íjesztetik
szónok: „A'
sek nem par-
tétől el hagya-
nak, ki gyer-
szés.) Hozzá-
nyetlen fog-
tud nyomozat
tud felelni. —
tetését. „Re-
megmutathat-
sem jött az ő
erek (gazdag
0 ft sterlingen
etésről való-
mindig a' vá-
m.” — (Oh!

folytatta Mo-

rey védelmét. 'S a' többek közt kiemelte azon körülményt, mikép Moreyrol be nincs bizonyítva, hogy Fieschinél lett volna, hanem csak hogy azon személy, ki Fieschi nagybátyjának adá-ki magát, Moreyhoz hasonlít. Sőt a' tanuk e' tekintetben nem is egyeznek meg. Ezután Lassave Nina vallomását kezdé rostálni. Igen hihe-
tő, hogy Nina még a' merény-végrehajtás előtt volt a' titokba a-
vatva, 's még is, mint Fieschi tanulékony tanítványa, ki azt nyil-
ványította, „hogy közlőtte vele elveit“ — hat hónapi tagadás u-
tán azt állítja most hazug ajakkal, hogy csak Moreyrol hallotta,
's azt is a' merény kivitele után, ki volta' gonoszott szerzője. —
Miért is ment volna julius 28án, ha a' merényről semmit sem tu-
dott, épen azon időben, mellyben a' merénynek végre kelle haj-
tatnia, a' boulevardra, 's midőn a' lövést hallotta, miért omlott
volna a' láthely közelébe? 'S ha csakugyan nem tudott a' gonosz-
tettről semmit, miért hagyta el olly aggódva szokott lakhelyét a'
Salpétrieret? Ha semmit sem tudott a' tervről, már csak felté-
kenységből is be ügyekedett volna jutni Fieschi szobájába. 'S mi-
kép tehetni föl, hogy olly nyugot férfi, mint Morey, a' tett után,
midőn a' vétkesnek még inkább kellett a' fölfedezéstől félnie, min-
den szükség nélkül, egy tizenhét esztendő, meggondolatlan alá-
való fiatal leánynak nemcsak fölfedezte, hanem főczinkosnak adta
volna ki magát? Ugyanazon férfiról, kiről azt mondják: csak a'
zért töltött meg néhány esővet rendetlenül, hogy azok szétrepe-
dése Fieschit, tíka czimboráját, megölje, a' t állítani, hogy az
után meg magát olly könnyeden fölfedezze a' mondott leánynak,
ez képtelenség. — 'S ha Moreynak csakugyan czélja volt meg-
ölni a' királyt, nem adott volna olly szertelen erős töltést a' eső-
vénynek, mellyek e' czélt szükségkép eléves tük. Dupont ur be-
széde megindította a' hallgatóságot. Utána Marie ur, Pepin védel-
mezője szólalt meg. Az ő fő védelme is abban állt, hogy Fieschi
hitelességét megdöntse, és pedig annak saját szavainál fogva, mel-
lyekben azt mondá magáról: „En gyilkos vagyok 's meg nem
érdemlem, hogy higyenek nekem.“ — Utóbb összehasonlítva Pe-
pin és Fieschi karakterét, 's abból azt húzza ki, hogy Fieschi
ezen egész dologban nem lehetett az elcsábított, hanem bizonyo-
san a' csábító. E' mellett Pepin soha sem volt Fieschinél, 's a'
taljában semmi vételében részt nem vett; ha pénzt adott neki,
azt jótékonyaságból adta, 's ha gonoszottra adta volna azt neki,
nem írta volna föl, vagy kitőlötte volna, mihez elég ideje volt.
Az sem valószínű, hogy Pepin Boireaunak, kit előbb soha nem
ismert, egyszerre olly veszélyes fölfedezést tett, sőt a' lovaglásra
megszólította volna; szóval: a' Pepint terhelő egész vád egyedül
Fieschi állításán épül. Fieschi nagy hazug, mert vallatásközben
könnyezve szólott nojéről és gyermekeiről, pedig sem noje sem gyer-
meke nincs. „Ő elcsábította az ifju Ninát, (folytatja) erőszakot tőn
rajta, 's az anya és leánya közt vérparázna feltékenységet ger-
jesztett. Meglopá 's kirabló rokonit, hazudott 's hamisított. Szol-
gálatját a' rendőrségnek ajánlá, és még halássága vad természet-
e által is fételembre hozta pártfogójit, gyilkát ajánlván nekik. Il-
lyen volt e' férfi! Illyen Fieschi! — (Fieschi dühös pillanatok
lővel a' védelmezőre.) Minthogy vannak emberek, kik, miután az
életet egészen seprőig kimerítették, félelem nélkül pillantanak a'
halálra, azt hiszik, joggal bírnak polgártársaiak tiszteletére. De le-
alacsonyíthatja-e magát Franciaország pairszéke annyira, hogy
olly elvetemültben a' csudálás tárgyát nézze? Önökre hivatkozom,
mint gondolkozó férfakra, mint bírakra, mint mindannak képvisel-
őjire, mit Franciaország dicső gyanút előmozdíthat, adhatnak e'
legkisebb hitelt is Fieschi szavainak? Lehetetlen! — De ha igen,
akkor illy nyomoru hitelességre halalos ítéletet nem hozhat-
nak. Ezen beszéd is igen mélyen megindította a' hallgatóságot, szá-
mos ügyvéd közelített és szerencsét kívánt neki a' szép előadás-
hoz. — Morey és Pepin védelme a' közönségben annál nagyobb
megindulást okozhatott, minthogy a' tiszti ügyész a' tetten kapott
Fieschit igen kimélve vádlá, 's a' vétkes súlyját enyhítő okok kö-
zött azt is említé, hogy Fieschi becsületteljes okoknál fogva tet-
te vallomásait, 's a' vallatás alatt átaljában egész viselete becsü-
letes és dicséretes volt. —

Február 15én végre kimondotta e' pörben ítéletét a' pair-
szék. Fieschi, és vádtársai közül Pepin és Morey halálra ítélt-
ettek, Boireau húsz éves fogságra, Bescher főlmentetett. Ezen
ítélet a' vétkesekkel 16án reggel kilencz órakor közöltetett,
Bescher pedig azonnal szabadon bocsátott. Ugy hiszik, hogy a'
kivégeztetés 18án reggel fog történni. Fieschi Gripel ábbával
kivánt szólni, mivel már kétszer beszélt. Pepin Pasquier báró-
nak új fölfedezéseket tőn (mint mondják), mellyeknél fogva ki-
vegeztetése hihetleg bizonyos időre el fog halasztatni. —

A' francia lapok febr. 19ről jelentik már, hogy Fieschi,
Morey és Pepin e' nap reggelén csakugyan kivégeztettek. A' Jour-
nal de Paris így adja azt elő: „Ma reggel 8 órakor hajtatott végre
e' St. Jacques vonalán Fieschi, Morey és Pepin elítélteken a'
büntetés. A' hozott 's vétkesekkel közölt ítélet óta mind a' három
elítéltek volt vallási segítelye. Mind hárman szólhattak ügyvédek-
kel, a' mennyiszert akartak; Ladvoat ur Fieschit több ízben meg-
látogatta 's nála, mint mondják, könnyeket hullatott. Pepint, mint-
hogy kívánta, noje 's gyermekei is meglátogatták. Lassave Nina
tegnapelőtt látta Fieschit utóljára. Fieschi mellett éjjel nappal két ór
virasztott. A' szabályok következtében, miután a' halalos ítélet ki-
mondattik 's elolvastattott előttök, a' kényszerítő ümög rájok adaték.
Fieschi, ki szavát adta, hogy nem fogja magát meggyilkolni, 's ezt

elégnek hitte, igen földult e' gyanakodáson. Azonban a' tiszti ü-
gyész kértére valamennyiről levették azt, 's így szabadon irhattak.
Mind Fieschi, mind Pepin sokat irtak. A' halalos ítélet fölolvasta-
tása után Pepin három ízben kéréte magához Pasquier bárót a' pair-
szék elnökét, 's vele hosszu ideig beszélgetett. Nyilatkozásiról azon-
ban még semmit sem tudni. Nyolczra három negyedkor az elítéltek,
miután minden rendelés meg vala tève, a' gyóntató atyák kísé-
retében három külön kocsiira ültek 's az Observatoriumon keresztül
a' Rue d'enfer-en, a' St. Jacques Boulevardig vitették. Az utcák
térseit számtalan nép foglalta el. Pepin lépett első, szilárd magatar-
tással a' verpadra 's hangos szóval mondá: „Mint véráldozat ha-
lok meg!“ Moreyt vinni kelle a' verpadra 's megindulás hangján
néhány szót rebege, de mit a' nép nem érthetett. Fieschi az első
kivégeztetése alatt elfordította arcát, de, mint mondá, nem azért,
mintha rettegne a' halál tekintetétől, hanem hogy ne láttassék vád-
társait gunyolni. Végre a' sor Fieschire került, 's miután engedelm-
et kért rá, e' szavakat mondotta: „En az igazságot, a' teljes igaz-
ságot mondottam; az eget hívom bizonyásául. Bocsánatért eszedem
Isten 's emberek előtt, de különösen Isten előtt. Vajha legalább övő
például szolgálnék!“ A' király, vallomásai végett elengedte neki az
atyagilkolás büntetése készületeit. A' sokaság nyugalmasan távo-
zott el. Pepin holtteste, özvegyének kértére családjának adaték vissza.

A' pairszék ítéletének, Fieschi pörében, azon része, mely
a' büntetést meghatározza, így szól: „Ezekhez képest (előszámlál-
ván a' vétkesek tettét) a' büntető törvénykönyv 59, 60, 88, 89,
295, 296, 297 és 298dik cikkelyei. Ugyisint a' 86dik czik-
kely szerint, mely így szól: „A' király kértére vagy személyes tö-
rekvő merény az atyagilkolás büntetésével fenyeitük meg,“ továb-
bá a' 13dik cikkely szerint, mely így szól: „Az atyagilkolás
végett halálra ítélt gonosztevő a' vesztőhelyre ümögben, mezitláb,
fejét fekete fáttyollal fódve, fog vezetetni; a' verpadon (schaffot) ki-
állítva vesztéglend, míg a' törvényszolga a' népek az ítéletet föl-
olvasta, 's azután közvetlen kivégeztetik.“ a' pairszék Fieschi József-
et az atyagilkolás büntetésére ítéli 's megparancsolja, hogy ümög-
ben, mezitláb, fejét fekete fáttyollal fódve, vezettessék a' vesztő-
helyre, hol a' verpadon mindaddig kiállítva vesztégljen, míg a' tör-
vényszolga az ítéletet fölolvasta, azután pedig közvetlen kivégez-
tesék; ítéli továbbá Morey Pétert, Pepin Florentin Tódort halálra;
Boireau Viktort húsz-éves fogságra; 's mindnyáját egymásért (in
solidum) a' költségekre 's a' t. — Az ítéletnek mindenütt ki kell hir-
dettetnie.

A' párisi lapok február 17ről még semminő megoldását nem
jelentik a' ministeri kérdések. A' journal des Débats szerint azo-
ban úgy áll a' dolog, hogy a' ministerek kinevezetése nem sokára el-
fog határozatni. Guizot ur, Broglie herczeg, Duchatel ur és Dupéré
admiral, ki fognak lépni. Thiers ur a' belministerségről a' minis-
terelnökségre és a' külministerségre megy által. D'Argout gróf pénz-
ügyminister marad. Maison marsal hadi, Montalivet gróf belminis-
ter lesz, Montebello hg a' nyilvános oktatásé, Sauzet ur [pecsét-ör
's isteni tisztelet ministere; Passy ur a' kereskedési és nyilvános
munkák ministere, 's Rosamel admiral a' tengerügy ministere lesz.
A' journal des Débats e' kinevezéseket igen valószínűeknek hiszi
's úgy tartja, hogy azok 18án a' Moniteurban hivatalosan meg fognak
jelenni. Ez azonban nem történt meg, mert Frankfurtból a' legújabb
hírek 20ig este mit sem jelentenek róla. — A' journal d. Débats föl-
jebb említett kinevezéseit a' csarokon is leginkább elhitték; —
csak abban kételkedtek még, hogy Sauzet és Passy urak, mint kik
a' tiers partit lennének képviselendők, a' kabinetbe fognak lépni.

SPANYOLORSZÁG.

Legújabb hadi hírek szerint Cordova gen. seregei egy részé-
vel (mintegy 6000 emberrel), kik közt van az algieri osztály is,
Pamplonába megérkezett; czélja közönsélsi vonalt létesíteni Pamplon-
ától Valcarlosig; e' czél-létesülés után a' Bastan-völgy felé, az iru-
ni határ hosszában terjeszkedni, Irunt elfoglalni 's így a' carlosita-
kat teljesen elrekeszteni. A' Val d' Erroban álló 5000 christino is
részt veendne e' munkálatokban. Azonban Cordova e' czélját Itur-
ralde 's az Ulzamavölgyben álló carlosi seregek könnyen akadá-
lyozhatják. — Más részről Eguia gen. Durangóbul Zornozába tette
el főhadiszállását, hogy Bilbaohoz közelítsen. Beszélnek arról is,
hogy a' carlositák Balmesadát ostromolni akarják. Cordovát Bayon-
nebe várják (Franciaországba), kétségekívül, hogy a' francia fel-
sőséggel a' határon szándéklott munkálati felől értekezzen. — Azon
carlosi osztály, mely Villareal vezérlete alatt Bilbao ellen indult,
Santanderen át Asturia felé fordította útját. Bayonnei levél szerint fe-
bruár 12ről a' carlositák Balmesadát már el is foglalták 's a' 300
főnyi őrsereget fogollyá tették, még pedig minden vérontás nélkül.
E' vidéken most minden óran nagy ütközetet várhatni. —

A' Messenger levelezője következőt ír S. Sebastianból: febr.
9kén, négy hónapi ostrom után végre rá vetete fejt a' védsereg,
hogy a' várost ostromló 300 carlosita ellen kirontson. 2800 em-
ber 6 álgyuval kiindult, 's S. Bartolomé, S. Martin és Antigua car-
losi tanyákat megtámadta. A' carlositák mintegy két óráig vitczél
ótalalmazták magokat, de utóbb kénytelenek voltak helyeiket elhagyni.
— Azonban a' christinaiak, mielőtt az ellenséget üldöztek volna,
a' S. Martin külvárosi néhány házat, mely még ott fenállott, lán-
gba boríták 's azután indultak csak a' carlositák után. — Tizenegy
óra tájban csudálkozva 's boszankodva láták a' s. sebastianiak, hogy
a' vitczék, kiknek töltésük kifogyott, futva 's a' carlositáktól üzet-
ve térnek vissza. A' carlositák ismét elfoglalták régi pontjaikat, ki-

vécén S. Bartolomé, 's Iriarte, 'a' christino vezér, alig tudá katonáit összeszedni 's' a városba visszavinni. Mintegy 200 embert vesztett, de ez még csekély veszteség, azon mocskos helyeghez képest, mellyet ily gyalázatos hadimunkákat 'a' christinokra sűt. Ohajlhatni, hogy e' mocskot magokról minél előbb lemosassák.

Cataloniából írják, hogy febr. 2kán las Presasnál ütökzet volt, mellyben 'a' christinók meggyőzettek. A' christino-osztály olói urbanókból, 's' néhány zászlóalj peseteroból állott; az elsőbket Fabrega, az utóbbiakat Simonet vezérlé; 'a' carlosita sereg pedig Burjo parancsnoksága alatt volt. Heves csata után 'a' christinók visszavonultak Olotba. A' peseterók nagy részint elesetek, kevés mekkhetett ki futás által, 's' 'a' vezér Simonet is nagy ügyvel hajjal szabadult meg. Az olói urbanók közül is számosan elesetek 's' közöttük 16 főfő olói szabadalmú. A' város kórháza tömve beteggel. Ezen ütökzet egy 'a' legdicősbek közül, miket d. Carlos Cataloniában nyert. — Az olói lakosok igen felbőszültek miatta, 's' mivel carlosita fogoly nincs 'a' városban, kin dühököt tölthették volna, saját vezérük Fabrega ellen fordították azt, kinek tulajdonítják e' veszteséget. Ez, életét veszélynek látván kitéve, 'a' vidéki hegyekbe szökött. — A' del horti erőseget bevett sereg egy része visszajött Barcelonába, 's' Mina gen. 'a' nép nagy éljen kiáltásai közt szemlélte meg azt. — Corunna iromány az insurrectio folyvásti terjedéséről panaszodik Galiciában.

Vitoriai levelezők egyezőleg panaszoknak Cordova gen. 's' ennek az angolok iránt mutatott irigysége és féltékenysége ellen 's' ennek tulajdonítják az utóbbi visszavonulást; ezenkívül sajnálva emlegetik, hogy nemcsak 'a' közlegények, hanem 'a' tisztok közt is számos 'a' beteg sőt 'a' halál-áldozat is; 'a' mi illő ruházat 's' táplálék-hijányból származik, 'a' jelen hideg évszakban. — S. Jean de luzai iromány szerint Iriarte gen. gyalázatos visszavonulása is S. Sebastianba megvalósul, 's' 'a' krisztinók vesztesége 800 halott, sérült 's' fogolyra, 'a' carlositáké pedig csak 150 emberre tétetik. D. Carlos febr. 10én Mondragonba tévé át fő hadiszállását, 's' d. Sebastian infanssal együtt oda érkezett.

A' segoviai felsőség febr. első napjaiban, szinte 'a' kormány szeméi előtt, 'a' tartomány intendántját hivatalából letette és elűzte. — Míg Mendizabal azt kürtöli, hogy programmája erejénél fogva béke és rend uralkodik az országban: mintegy 18 emberből álló rablócsoport világos nappal S. Elena falura tör 'a' cordovai országban, 's' 'a' közönség tömördek kárával, eléget minden Andalusziába rendelt levelet. Galiciában szinte egy csoport pártos megtámadja 'a' levélhordó postát, kit 60 katoná kísért, ezeket elűzi 's' részint megöli, 'a' leveleket pedig elfoglalja. — Rodill arragoniai főhadiparancsnokká nevezetett, 's' már eddig Saragossában van.

Úgy látszik, hogy 'a' ministerium csak 'a' cortes-egybegyűlés előtt néhány nappal leand teljes számu. Most főleg 'a' ministeri czélokak kedvező választások sikerét akarják biztosítani; mert ha egyszer 'a' ministereket pártolando többség bizonyos, akkor könnyű azután ministereket is találni. Az eddigi Madridba e' tárgyban érkezett tudósítások minden jót ígérnek; de előre semmit sem lehet bizonyosan megmondani; febr. végén talán képesek leszünk arról helyesen ítélni. — Madridban 'a' carlosi csapatok herohanásitól félnék, mellyek szabadon kóborolnak O-Castiliában 's' Arragoniában, 's' Besssiéres 1822ki vállalatát ismétethetnék. — A' madridi őrizet csekély számu. Batanero ex-kanonok lenne e' vállalat vezére, kinek keze alatt 6000 többnyire rendetlen és szabályozatlan katonaság van. O Merino alvezére 's' erőseklük guerillero. Azonban 'a' 16diki J. de Parisban azt írják, hogy Urillonál tönkre tétetett 's' 100 emberét elveszté.

Bayonnei levelek azt tudatják: hogy Cordova gen. Franciaországba menetelének czélja, Harispe generállal az iránt értekezni, hogy 6000 christinót, vagy, mint némelyek állítják, az algieri sereget 'a' francia határon áteressze, így könnyebb 's' rövidebb uton Guipuzcoaba jutandókat. Azonban kétséges, hogy czélját érhesse.

Az Eco del Comercio egy czikke felszámolja 'a' spanyol-országi harangok számát, nehézségét 's' becset. Nyomnak azok 915,357 mázsát. Mivel 'a' harangok ércze ezüsttel van vegyítve, jó szolgálatot tehetne azon czélra, hogy belőle álgnyuk öntessenek 's' ezáltal 256 millió reált (52 millió ft.) lehetne nyerni.

Több levelező egyértelműleg erősíti, hogy 'a' bayonnei Phare (hírlap), melly eddig 'a' spanyol dolgokról még leghitelesb tudósításokat adott, ezentul Mendizabal béres hírlapja lesz. Mindig igen bajos volt 'a' spanyol ügy igazi állásáról helyes és biztos híradásokra tehetni szert, mert 'a' hírlapok mindnyájan egyik vagy másik párt hívei; azon híreknek is, mellyeket elrontva 's' megcsonkítva vagy igen is nagyítva közölnek, saját vélekedésük színet adják, 's' így 'a' rosszul értesített olvasót tévedésbe hozzák. Ezek közt eddig 'a' bayonnei Phare volt, mellynek hínni lehetett, 's' ezáltal 'a' közönségnek némi bizodalmat is érdemlé. Ez nem kerülte el Mendizabal szaglását, 's' 'a' minister fontos dolognak kezdé tartani, e' hírlapot maga 's' czéljai számára megvásárolni. Próbáté sikerült, 's' 'a' bayonnei Phare ezentul bizonyosan spanyol Moniteur leand 's' azon hazugságokat, mellyeket 'a' spanyol minister-ség igazságok gyanánt kívánna Európa szerte kikürtölni, hiven közlenni. —

A M E R I K A.

Éjszakamerikai egyesült birodalom. A' philadelphiai

Herald következőleg nyilatkozik az elnök becsátványa fölött: Azon érzelmek, mellyeket az elnök legújabb becsátványa nyilvánít, egészen ellenkeznek 'a' békével 's' kiengeszteléssel. Szerencsére 'a' végzés 'a' congressus dolga, 's' kétség kívül tudand eszköz feltalálni, melly az egyesült birodalom és Franciaország közt fenálló jó egyetértést, anélkül, hogy 'a' nemzeti becsületet foláldozná, helyrehozza. — A' Journal des Debats szerint az amerikai hírlapok nagy része ugyanezen értelemben nyilatkozik, vagy okosan hallgat 'a' dolgról 's' legföljebb azt mondja, hogy békés végét reményli 'a' viszálynak: — és pedig némelyek az angol közbenjárásnál, némelyek 'a' francia kormány azon nyilatkozatánál fogva, mellyben az elnök mult küldeményét megnyugtatónak 's' kielégítőnek veszi. — Végső reményét fejezi ki, hogy 'a' congressus nagy része rosalmi fogja azon fordulást, mellyet Jackson az ügynek most adni szándékozik. — A' congressus bizonyosan megajánlásokat fog tenni 'a' tengerűry részére, de azok 'a' kereskedési érdekeket még sem fogják azért nyugtalanítani. —

Brazília. A' Satellite (hajó) azon tudósítást hozta, hogy Brazília közép 's' éjszaki részeiben 'a' nyugalom ismét helyreállott. Nagy számu barna káparancsoltatott az országból: mert azt hitték rólok, hogy részt vettek az összeszökűvésben. Ezek angol hajón fognak az afrikai partokra szállítani. —

B E L G I U M.

Brüsselből Dietz nevű ottani eröművésznék országúti-gőz-kocsijáról, mellyről már volt említés, következő tudósítás érkezett: „A' „Dietz“ készítette Remorqueur nevű (gőzkocsi) jan. 20kán indult meg Laeken külvárosból, egy emberrel teli kocsit 's' egy gyors-szekeket huzván maga után. Hiba nélkül átment 'a' lackeni kapun, elfordult 'a' füvészkereti külváros felé 's' egy huzamban elfutott egész 'a' csillagász-toronyig olly gyorsasággal, melly minden várakozást meghaladott. Ezen magosra érve tüstént megváltoztatta Dietz 'a' kezek mozgását 's' röpülve tért 'a' király lakáig. Itt megállottak e' kiáltással: „éljen 'a' király!“ Erre 'a' mozgás gyorsasága mércéketeltetett, 's' 'a' kocsizás 'a' képviselőházig ment, hol ismét megállottak egy ideig. A' követ uu. Dietz urnak teljes elégedősöket fejezték ki, mellyet az általok védett vállalat sikerülése olly kézzel fogható bizonyosságán érzettek. A' Remorqueur ezután ismét megindult, 's' beakasztott kerekkel lefelé sietett 'a' boulevard-on. A' rossz idő daczára is sok ember gyűlt össze láthatni e' próbát. Most már előtűnik 'a' bizonyosság, hogy e' Remorqueurrel mindenféle mozgást tehetni, lassu léptéstől kezdve 'a' leggyorsabb iramlásig, melly öt lieut (2½ mérföld) halad egy óra alatt, 's' hogy mind hegynek föl, mind arról lefelé biztosan futhat, 's' 'a' mi legjegyzésemel-több, hogy az egész, csatlékosul v. függetlenül megfordulhat.“ Illy következmények után semmi kétség benne, hogy 'a' gőzkocsinak közönséges országutakra illesztése rövid idő alatt általános divatává fog válni. Mi természetesen 'a' gőzerőt, mint mozgató elv győződelmét, koszorozná meg; megszűnnék akkor minden nehézség 'a' vizirányos vaspályák v. vágányok fölláttatása iránt 's' 'a' t. 's' csak 'a' közönséges országutakat kellene jobb karba helyezni. E' végre legjobb 'a' mac-adami utkésztésmód, melly 'a' gőzkocsi minden kívánatinak megfelelne, 's' azokközben 'a' mostani közlekedési mód sem szenvedne. Újabb időkben annyit láttunk már valósulva, mi előbb hitetlennek látszott, 's' így igen hihetőleg látni fogunk még gőzkocsikat is közönséges de jó országutakon ide 's' tova futasandókat. A' süker bizonyosságát Brüssel tanúsítja.

E L E G Y H I R.

Mehemed Ali egyiptusi alkirály utóbbi tíz év alatt több mint száz fiatal törököt neveltetett Párisban maga költségén. Nem régen az utolsó növendékek is visszahivattak Egyiptusba, 's' e' rendszabályt némi politiai oknak tulajdonították. Ez azonban helytelen vélemény; 'a' növendékek azért hivatnak vissza, mert szükség van rájuk otthon. A' dőghalál ugyanis annyira dühöngött Egyiptusban, hogy magában Kairoban 35000, Alexandriában 14000, egész tartományban több mint 100 ezer embert ragadott el. Ez áldozatok közt volt több Franciaországban nevelt, tanult fiatal ember is. Az iskolai rendszer pedig Egyiptusban úgy van elintézve, hogy azon növendékek, kik tanulásaikat Párisban félben hagyani kénytelenek, azokat Alexandriában folytathatják, de egyszerű mind alsóbb tanítói hivatalt is viselnek. Egyiptusban jelenleg sokféle iskola áll fen: katonai iskolák lovasság, gyalogság, pattantyusság, mérnökség számára, matematikai, földirásig, cameralistikai, nyelvészeti iskolák; egy polytechniai intézet, orvosi iskola, baromorvosi, chemiai 's' gyógyszerészeti tanító-székekkel, 's' füvész-kerttel. Kezdő iskolák is több helyen állítottak, valamint egy fordító iskola, melly 'a' boulaeki sajtó számára dolgozik. Gabonáur: vidéki városink piaczin; poza. mérője váltogarásban.

	huz	készec.	ross	árp	zab	kukur.	köles.
Feb. 11én Arad	64—48	42	38	28	28	28	—
11én Szatmár	67	55	43	42	25	36	—
11én Ungvár	68—50	—	38	32	20	50	—
11én Rosenberga	138—137	—	80	70	34	—	—
11én Lippa	50—43	40	30	—	25	26	—
11én N. Beckerek	68—50	43	—	25	25	23	40
11én Zombor	80—45	40	40	26	20	26	—
11én Debreczen	100—80	75	50	40	40	50	100

Dunavizáltás: febr. 28án: 6' 4" 9" — 29én: 5' 1" 6" — mártz. 1én 6' 3" 3" —

Olcsó magyar könyvek!

Hartleben Konrád Adolf

pesti könyvkereskedőnél, váczi utcában, a' hét választók' erányában megjelent:

Jeles szép literaturai munkák.

Kölcsey Ferencz' munkái. Kiadta Szemere Pál. Első kötet, Versek.

Pesten 1832. Öt nagy sadrétű kötetben, csinos kemény borítékban kötve, szép nyomtató papíroson 2 fr.

Muzáron. Új Folyam. Szerkeztették Szemere Pál és Kölcsey Ferencz.

1833. Nagy Sadrét, rézmetszések borítékban 2 ft. 30 kr.

Fridrik és Katt. Novella. Irta Szalay László. Nagy tizenkettedrétben,

posta papíroson, csinos nyomtatással, ára 1 for.

A' házasságok. Vigjáték. Irta Baró Eötvös József. Nagy tizenkettedrétben,

posta papíroson, csinos nyomtatással, ára 1 forint.

Századunk. Szerkezteti Orosz József. Két kötet. 1833. Ára 2 ft. 40 kr.

Elbeszélések, Regék 's Legendák a' magyar előkorból. Irta Baró

Mednyánszky Alajos. Első és második kötet Nagy Sadrét, rézmetszések borítékban 3 ft.

F o g l a l a t :

Első kötet.

Hollókó. — A' Győri Vaskakas. — A' futás. — Az a-
tyai átok. — A' barátok. — A' szerelmesek' kútja. — Az
ukarat' ereje. — A' vágmelletti sziklakápolna. — A' Vinnai
lakoma. — Nagy lelkű bosszúállás. — Matkásítás. — Orosz-
lankó. — Csul erőt győz. — Szalnok' védlői. — Az ürdog-
barázda. — A' budabini falüreg.

Második kötet.

A' püstyényi leánykút. — A' metszett láb. — Pozsonyi

ördögös kép — Szentgyörgy szirtugrása. — Lakat a' szá-
jon. — Szeben' alapítása. — A' kísértetes Hricsóvár előtti
kőbarát. — Veszelyes fogadás. — Nagyságos Igazgató. —
Lékai véresarnok. — Fekete vezér. — Vérlakoma — A
vaghani Margita kőszirt. — Sz. Ilona templomának alapí-
tása. — Testvéri vizsázkodás. — Viszonzat. — Szelek
vara. — A' lietavari csudaesés. — Acámet Basa. — Sel-
mezi Leányvár. — A' köpéző. — A' fehérbegyű lélek. —
Csudakereszt a' fában. — Regék Stiborról.

Az iménti hat munka literaturánk' legjelesebbjei közé tartozik, 's a' mivel a' Publikum előtt kedvességet nyert. Mindeniket egyenkint csak a' kijelelt áron; öszvesen mindazáltal megszerezhetni az eddigi

12 ft. 10 kr. helyett 5 ft. 40 kron.

Jeles mulattató munkák.

Mulatságos sokféle. Örüljete az életnek! vagy: nevéssünk és vígad-

junk! Kéz tanácsadó a' társaságos örömlésre, tréfa és nevetségár az unalmas téli estékre, és a' bus órák felvidítésára. Minden vidám barátnak és barátónak, 's a' kik ilyenek akarnak lenni, szívesen ajánlv.

Mulattató Anekdóták, tréfás kérdések 's azoknak megfejtése, társaságos játékok, virággal való, vagy bokré-

ta-beszéd, 's különbözőféle vígan 's komolyan mulattató versek és mesék. Irta Ligeti Vidor. 1832. Ára 36 kr.

A' természet' művészetes remekei földvilágunk körében, vagy az al-

kotó szellem' földfeletti 's alatti csuda-miveinek, úgymint: a' tengernek és csudáinak; jelesebb tavaknak, folyókának, vízeséseknek és forrásoknak; nevezetesebb természeti és mesterségi barlangoknak, és leg-

magasb hegyeknek; a' régiség' csudálatos emlékeinek 's romjainak, és az újabbkor' rendkívüli alkotmányainak leírása. Szerkeztette Lencsés J. Antal. Három rézmetszett rajzollal. Ára csinos borítékba füzve 1 ft. 20 kr.

Democritusi cseppek, Szekrényesytól. Két füzet. 1833. kötve 40 kr.

Vidorffy heverdel napja, a' gondiúzó 's olykor hasznos olvasást ked-

vellőknek. Sadrét 1833. Kötve 40 kr.

Az ember és a' pénz, vagy a' kereset és házigazdaság mindenek e-

lőtt! Hasznos tanácsadások pénzt becsületesen keresni, okosan megtartani és bölcsen elkölteni. Ifjak' és öregek, alacsony és főbb ranguak számára. Ebersberg után a' második kiadás szerint magyarázta Némethy József. 1831. Ára 40 kr.

Házassági grammatica, vagy az asszonyokkal való szerencsés létel

mestersége, azon fő rendszabásokkal együtt, mellyek előterjesztik, miként kell a' hölgytel vagy feleséggel bántani, hogy ő még újji' vagy szem' intésére is engedelmessédjék, 's egyáltalában olly szelid legyen, mint a' bárány. Szerkeztette Lencsés J. Antal. Ára borítékba füzve 36 kr.

Egyenkint ezen mulattató munkák csak a' hozzájuk mellékelt áron szerez-

tethetnek meg, azoknak mindazonáltal, kik mind a' hatot együtt kívánnák meg-

szerezni, árultatnak

4 ft. 26 kr. helyett 2 ftjával.

Mezei gazdáknak és házi atyák-

nak e' következő könyveket ajánlom, mellyeknek áraik ide mellékeltettek: **A' tisztelkedés mestersége, vagy útmutatás, miként kell az embernek a' társaságokban, 's az élet különböző környületeiben magát illendően, esinosan és udvarian viselnie; delin beszélnie, értekeznie, és mutatnia. Egy bokrétaival és egy nefelejtskoszorúval párosítva szerkesztette Lencsés J. Antal. Pesten 1832. 54 kr.**

Észrevételek a' honni gazdaságbeli szorgalomnak akadályairól 's orvoslása módjairól 's a' t. Szerző Balásházy János, a' magy. tud. tars. rendes tagja 's Tekintetes Zenplén Vármegye Táblabírája. Második meg bővített kiadás. 1831. Ára 1 for. 12 kr.

Tapasztalt téli tanácsadó, vagyis: tapasztaláson épült oktatás, miként kell a' téli házi 's mezei gazdasági szükségét, hasznót és ártatlan gyönyörűséget legkönnyebb 's legolcsóbb módon kielégíteni, némelly téli foglalatosságokat űzni. A' legközhatalmabb munkákból szerkesztette Lencsés József Antal. 1832. Ára 40 kr.

Jó foganatu szerek és eszközök, mellyek mind városban, mind falun a' házi, kerti és mezei ártalmas férgeknek, bogaraknak és más egyéb kártékony állatoknak, kevés költséggel és könnyű móddal való elhárítására és kiirtására szolgálnak. Brandt József után magyarázta, és hazai kerületeinkhez alkalmaztatta Lencsés J. Antal. Egy réztáblával. Pesten 1831. Borítékba fűzve 30 kr.

Biztos időpróféta, vagy rövid útmutatás a' jövő időjárását előre látni. Hasznos kézikönyv a' gazdák', polgárok', kézművesek', utazók', 's egyáltalán mind azok' számára, a' kik az időjárását foglalatosságaik' elintézésére előre sejtetni kívánják. Spiesz J. M. után Lencsés J. Antal. Pesten 1831. 12edrét. Borítékba fűzve 30 kr.

Az ifjú házi-asszony, a' toiletje előtt, a' varró és öltözet készítő asztalnál, mint Gazda-asszony és Vendéglőné. Kézi-könyv, melly a' díszességnek és módéknak minden tárgyaira útmutatást ad, nevezetesen a' kalapoknak, asszonyi-fő ékességeknak, galérióknak, vállaknak, keztyűknek, hajfonyásoknak ön elkészítésére. és a' frizérozó mester-égre, jó ízléssel való magafelöltözködésének módjára; a' testi és erkölcsi illendőség tanítására, a' Toiletnek legnevezetesebb fogásaira, és a' szépség' megtartásának és ismét helyreállításának a' legjobb rendszabásaira, hasonlókép a' háznak legpontosabb elszervezésére, a' szobák' elosztására és meublerozására, a' gazdaság' folytatására, a' vendégeknek megvendégelésére, elfogadására és mulattatására; a' vendégeknek és köröknek elrendelésére, a' férje, gyermekei és alattvalói eránt való böcs és szerencsés magaviseletére, valamint sok más hasznos és bizodalmas környülállásokra L. Charlotte az ifju dámák' számára írt kézikönyvecskének szerzőnéje által 19 rajzolatral. Magyarázta Némethy József. Ára borítékba fűzve 50 kr.

Magyarország' szőlőmiveléséről való vizsgálódások, avagy tapasztaláson épült oktatások, ezen fontos gazdasági ágazatnak lehető jobbítására; mint részbeli megfejtesse egy jutalomkérdésnek Schams Ferenczről. Magyarázta Lencsés J. Antal. 1831. Színes papírossal fűzve 30 kr.

A' ki mind a' hét könyvet együtt veszi, ad érettek

5 ft. 6 kr. helyett 2 frtot.

E' hasznos munkák minden háztartásra nézve forrásai a' jóllételnek, 's ennél fogva kevés költségért belőlök kiki bőven merithet.

Lovak' birtokosainak és kedvellő-

inek igen hasznosak lesznek e' könyvek:

A' lókereskedés minden titkaival, kereskedési fortélyaiival, és a' lószépitési mesterségekkel. Kézi-könyvül mind azoknak, kiknek minden hivataluk a' lókereskedés, vagy a' kik csak itt ott adják el munkás lovaikat, valamint azoknak is, kik kereskedésre vagy maguk' hasznára vásárolnak lovakat, a' dolognak mind két részről haszonnal leendő folytatása végett; valamint továbbá mind azoknak is, kik magoknak a' lókereskedésről, és az ahöz tartozó kereskedési hasznokról bővebb esmeretséget kívánnak. Tehát lótenyésztőknek, lókereskedőknek, lovas tisztéknek, istálló- 's lovaszmestereknek, ménesi előjáróknak, baromvosi tanítóknak, ló-orvosoknak, orvos kovácsoknak, mezei gazdáknak, 's minden ló-kedvellőnek és ló-birtokosnak, a' kik ezen tárgyról tanítani vagy taníttatni akarnak. Kampeli Krell Úrnak, néhai Porosz királyi istálló-mester' és ló-kereskedőnek alaptételei szerint kiadta Tennecker Seyfert. Második megjobbitott kiadat után magyarrá fordítva. Ára kötve 1 f 20 kr.

Útmutatás a' ló-külsejének esméretére. Oktatásra és nyilvános tanításra szolgáló kézi-könyv. Dr. Schwab Konr. Lajos után magyarrá Hoffner József által. 1832. Az ára kötve 2 ft.

A' fogakról, különös a' hasznos házi emlős állatokat tekintve, azoknak életkorok megismerése végett. Krenmüller Károly Orvos Doktor által. Hat köre metszett. és két nyomtatott mutató táblákkal. 1831. Ára kötve 1 fr.

Balassa Konstantin. Az erőszak nélkül való patkólás, okosság, és a' lónak lélektudományán (Psychologia) állapodott értekezés. Némeiből fordítva, hat köre vágott rajzolatokkal. 8. maj. kötve 48 kr.

A' ki mind a' négy munkát együtt megveszi, ad érettek

4 ft. 56 kr. helyett 2 ft. 30 krt.

Ezen olcsó ár csak a' legközelebbi Medárdusi vásárig tart; akkor már valamennyi könyvek a' hozzájuk mellékelt rendes áron árultatnak.

(Nyomtatta Landerer Pesten.)